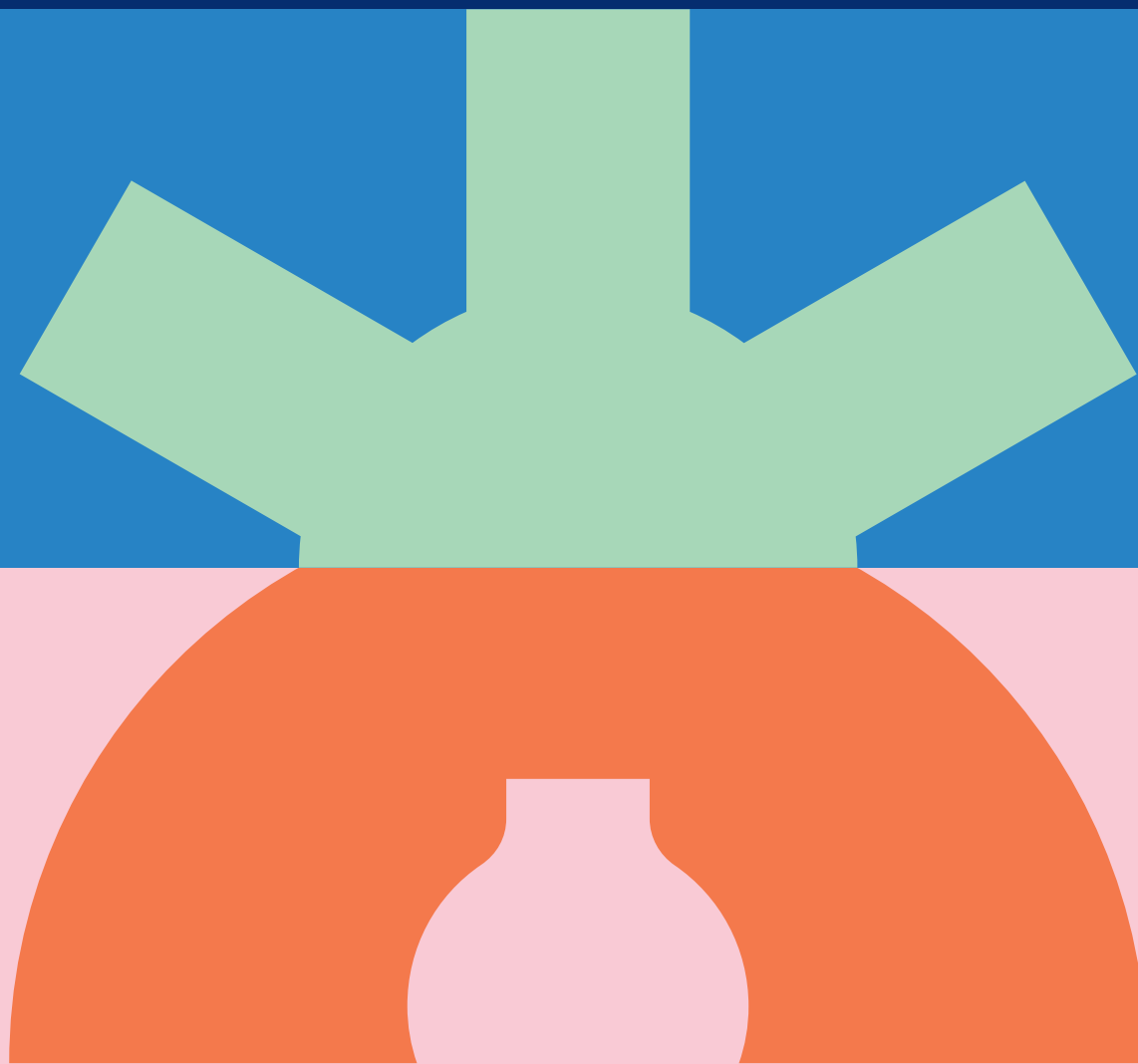

Strategi for frivillighet

2021-2024

Strategi for frivillighet

Strategi for frivillighet er en oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel, og den er forankret i kommunens overordnede mål, klima og miljø, by- og tettstedsutvikling, hele livet og innovasjon.

Strategien er et verktøy for å sikre et godt samspill mellom offentlig og frivillig sektor.

Lillestrøm kommune ønsker å legge til rette for økt samarbeid med frivillig sektor. Kommunen har fokus på betydningen av frivillig sektor og ønsker å bidra på ulike måter til at kommunens innbyggere får mulighet til å delta i frivillige aktiviteter og foreningsliv.

Frivillig sektor er en stor og selvstendig del av vårt samfunn, som gir en merverdi til den som bidrar og til samfunnet som helhet. Sektoren bidrar med innovative løsninger på samfunnsutfordringer, den skaper aktivitet og engasjement for alle aldre, den bidrar til god by og tettstedsutvikling, og setter miljøvern og klima på agendaen.

Frivillig sektor er en viktig samfunnssektor på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom kommunen og frivilligheten skal baseres på likeverdig partnerskap og gjensidig respekt for hverandres roller.

Frivillig arbeid er en grunnleggende del av menneskets liv og virke, og en forutsetning for et godt samfunn. Å være frivillig gir kompetanse, erfaring, sosial tilhørighet og mestring til enkeltmennesket. Samtidig skaper frivilligheten fellesskap, den bidrar til en bedre hverdag for mange mennesker, og den bidrar til samfunnsutviklingen gjennom å skape verdi og utfordre eksisterende dagsorden. Den bidrar også til inkludering og integrering.

Mangfoldighet er en av frivillighetens største styrker. Frivillige organisasjoner spanner fra små enkeltprosjekter og ad hoc-frivillighet til store medlemsorganisasjoner med en bred aktivitetsportefølje. På tross av det

store bredden er det verdier og egenskaper som all frivillighet har felles. Frivilligheten bygger på menneskers engasjement og ubetalte innsats. Andre kjennetegn er kreativitet og pågangsmot.

I utviklingen av Frivillighetsstrategien har kommunen lyttet til frivillig sektor sin beskrivelse av hva som er viktig i et samspill med kommunen gjennom en spørreundersøkelse og dialogmøter. Analysen av innspillene er gjennomført i samarbeid med Frivillighet Norge. Frivillighet Norge har også utarbeidet en rapport for kommunen som, sammen med frivillighetens medvirkning, utgjør fundamentet i frivillighetsstrategien. Det vil utvikles handlingsplaner i samarbeid med frivilligheten for å følge opp og konkretisere strategidokumentet ytterligere.

Idrett og friluftsliv

De frivillige organisasjonene innen friluftsliv og idrett har som hovedformål å drive friluftslivs- og idrettsaktiviteter. Organisasjonene har også stor bevissthet om deres betydning for folkehelsen, og at de bidrar til å skape trivsel, mestringsopplevelser, nettverksbygging og sosiale fellesskap.

Aktiviteten i idretts- og friluftslivsorganisasjonene retter seg mot alle aldersgrupper, selv om de i hovedsak tilbyr aktiviteter til barn og unge. Idretts- og friluftslivsorganisasjonene inngår i forvaltning og drift av kommunalt eide idrettsarenaer- og anlegg. Flere av idretts- og friluftslivsorganisasjonene er eiere av egne idrettsarenaer- og anlegg, som forvaltes i nært samarbeid med Lillestrøm kommune.

Utfordringer

Flere av friluftslivs- og idrettsorganisasjonene gir til kjenne at de har utfordringer knyttet til økonomi, lokaler, rekruttering og synlighet. Noen opplever at det ikke er et tilstrekkelig økonomisk grunnlag til å inngå i et tettere samarbeid med kommunen. Noen gir uttrykk for at de trenger treningslokaler som er spesielt tilpasset deres aktivitet, mens andre har lange ventelister på grunn av underdekning av anlegg. Flere ønsker muligheten til å få henge opp informasjon om sin organisasjon, samt få anledning til å besøke barnehager og skoler, for å informere om sine tilbud til barn og unge.

Satsingsområder

- Kommunen skal i tett samarbeid med Idrettsrådet tilrettelegge for at Friluftsliv- og idrettsorganisasjonene for gode forhold til å drive sin aktivitet. Det skal legges til rette for at organisasjonene kan bidra med kunnskap, aktivitet, utstyr og innsats knyttet til aktiviteter og ledertrening.
- Kommunen skal samarbeide med Idretts- og friluftslivsorganisasjonene og Idrettsrådet om å utvikle aktiviteter i et mer samfunnsrettet perspektiv. I denne rollen hvor idretten også tar et utvidet samfunnsoppdrag som samfunnsaktører, bidrar organisasjonene med økt trivsel, bedre helse, og medvirkning i lokalmiljøene.
- Kommunen skal legge til rette for at idretts- og friluftslivsorganisasjonene kan fortsette å supplere kommunen i driften av idrettsbygg- og idrettsanlegg, gjennom utvikling av samarbeidsavtaler, driftsavtaler og partnerskapsavtaler.
- Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skal være styrende og medvirke til aktivitet- og anleggsutviklingen i kommunen.

Kultur

Det finnes et stort mangfold av frivillige kulturorganisasjoner i Lillestrøm kommune med god geografisk spredning. Det store mangfoldet av kulturtilbud i regi av kulturorganisasjoner er et viktig bidrag til at folk trives, og ønsker å bosette seg i kommunen.

Aktiviteter i regi av frivillige organisasjoner har en viktig egenverdi for de som deltar, samtidig som det bidrar til kulturopplevelser for andre innbyggere i kommunen. Mange frivillige organisasjoner driver kulturanlegg og forvalter viktige kulturminner i samarbeid med kommunen. Kommunen har flere frivilligsentraler, både private og kommunale. Frivilligsentralene bidrar med ulike kulturelle aktiviteter i samarbeid med lag og foreninger, og de er et viktig koblingspunkt mellom frivillig og offentlig sektor.

Utfordringer

Mange av kulturorganisasjonene opplever utfordringer knyttet til økonomi, lokaler, rekruttering og synlighet. Eksempler kan være at støtteordninger og utleiepriser oppleves som uklare eller at «gratisprinsippet» er utydelig for organisasjonene.

Flere uttrykker et behov for større tilgang til lokaler for øving og fremføring, og lokaler for lagring av utstyr. Bedre grunnfinansiering av kulturorganisasjonene fra kommunen er et ønske. Det pekes blant annet på at utgifter knyttet til arrangementsvirksomhet, økte honorarkrav fra artister og høy leiepris på lokaler er utfordrende. Det er et ønske om tettere samarbeid med kommunen for å få ut informasjon om opplevelser og severdigheter i nærmiljøene.

Satsingsområder

- Kommunen skal nyttiggjøre seg kulturorganisasjonenes kunnskap, aktivitet, utstyr og frivillig innsats gjennom dialog, støtteordninger og samarbeid.
- Kommunens støtteordninger til frivilligheten skal gjennomgå med mål om å optimalisere organisasjonenes bidrag til aktiviteter for flere grupper. Flerårige avtaler skal øke aktiviteten, og arbeid med planlegging av større arrangementer og festivaler.
- Kommunen skal støtte opp under frivillighetens drift av viktige kulturminner, og gjennom et tett samarbeid bistå til økt synlighet og rekruttering for disse foreningene.

Barn og unge

Frivillige organisasjonene som tilbyr aktiviteter for barn og unge har som hovedformål å drive ulike fritidstilbud som er attraktive for målgruppen. Samtidig er det i disse organisasjonene stor bevissthet rundt deres betydning for folkehelsen, og at de bidrar til å skape trivsel, mestringsopplevelser, identitet og tilhørighet i sosiale fellesskap for barn og unge som er interessert i deres aktiviteter.

I Barnekonvensjonen er det et uttalt mål at alle barn og unge skal ha like utviklingsmuligheter uavhengig av økonomisk, kulturell og sosial bakgrunn, og har rett på fritid og kunst og kultur. Mange unge strever av en eller flere årsaker med å komme innenfor et sosialt fellesskap sammen med andre jevnaldrende. For kommunen er det derfor viktig å inkludere flere utsatte barn og unge inn i trygge sosiale fellesskap sammen med andre jevnaldrende. Dette gjøres blant annet gjennom kommunens utstyrssentraler og aktivitetskort.

I Lillestrøm kommune er det et stort mangfold av frivillige organisasjoner, som retter seg mot aktiviteter for barn og unge.

Utfordringer

Mange av organisasjonene som har aktivitet rettet mot barn og unge, melder om utfordringer knyttet til økonomi. Flere etterlyser også tilgang på gode og store nok lokaler, og at utleielokaler som f.eks. kultursaler oppleves som dyre.

Den største utfordringen organisasjonene melder tilbake om, er synlighet og mulighet til å komme ut til målgruppen med informasjon om hva organisasjonene kan tilby. Synlighet er også viktig for rekruttering. Samarbeide rundt inkludering, ledertrening og andre tema er også et uttalt ønske.

Satsingsområder

- Kommunen skal tilrettelegge for at aktiviteter rettet mot barn og unge i regi av frivillige organisasjoner skal skape vennskapsbånd, mestringsopplevelser og sosial tilhørighet. Disse merverdiene er viktige, fordi de forebygger utenforskap.
- Alle barn og unge skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter ved at det utvikles et tettere samarbeid mellom kommunen og frivillige organisasjoner rundt etablering av aktivitetsguide, fadderordninger o.l.
- Det skal gjøres enklere for barn og ungdom å benytte kommunale lokaler for aktivitet på kveldstid. Eksempelvis gjennom flerbruk av skoler og barnehager.

Mangfold

Begrepet mangfold i frivillig sektor brukes ofte som en betegnelse for å inkludere bredt. Eksempler er inkludering av mennesker med færre muligheter, som står utenfor samfunnet, ulike etniske og andre minoritetsgrupper knyttet til innvandrere, flykninger, seksuell orientering osv. I denne sammenheng skal begrepet forstås som mangfold knyttet til et flerkulturelt lokalsamfunn. I Lillestrøm kommune har ca. 20 % av innbyggerne flerkulturell bakgrunn

Flerkulturelle foreninger har som hovedformål å drive aktiviteter som er attraktive for sine medlemmer og brukere, men også bygge broer mellom kulturer. Disse foreninger ivaretar et behov for å være sammen med mennesker med samme bakgrunn, språk og skikker. I tillegg gir de et samlingspunkt hvor man kan lære om det norske samfunnet, og et springbrett til deltagelse i arrangementer og aktiviteter sammen med andre foreninger. Det å delta i en kulturforening gir et godt utgangspunkt for integrering i det norske samfunnet.

Noen tradisjonelle foreninger har som uttalt mål å jobbe for inkludering av flerkulturelle, og har aktiviteter rettet mot dette. I tillegg har foreninger som jobber med barn og unge, spesielt innen idrett, strategier for å nå de som ikke har norske foreldre.

Utfordringer

De flerkulturelle foreningene har på lik linje med andre frivillige organisasjoner, utfordringer knyttet til økonomi, lokaler, rekruttering og synlighet. Men i tillegg har de veier å gå opp som andre ikke har: Mange av de flerkulturelle organisasjonene består av mennesker som kommer fra land med en svært annerledes organisering av samfunnet enn Norge. Så i tillegg til språkbarrierer, vil det være mangel på referanser på hvordan samfunnet vårt er bygget opp og fungerer. Hvis man ikke vet hva det vil si å danne en frivillig organisasjon, er det ikke så lett å sette i gang med det for å løse felles problemer.

Kjennskapet til kommunens tjenestetilbud på området er lavere enn hos majoriteten som har vokst opp i frivilligheten. Terskelen er også høy for å bli med i en eksisterende norsk organisasjon hvis man ikke forstår organisasjonenes plass og funksjon i samfunnet, ikke kjenner noen som er med der eller har språkutfordringer.

Satsingsområder

- Kommunen skal nyttiggjøre seg av de ressursene og nettverket som ligger i de flerkulturelle foreningene. De flerkulturelle foreningene representerer et stort mangfold av kunnskap og erfaringer både gjennom ulike kulturuttrykk og kulturelle tradisjoner. Ved å opprettholde en god dialog med dette nettverket har kommunen tilgang til en stor ressurs å rådføre seg med når det gjelder informasjon og tiltak ovenfor innvandrere og flykninger.
- Kommunen skal fungere som døråpner, både mellom foreninger og inn i frivilligheten. Nettverket av flerkulturelle foreninger og tradisjonelle foreninger vedlikeholdes og bygges gjennom dialog og felles møtepunkter.
- For denne gruppen er det spesielt viktig at kommunen tilrettelegger informasjon og bidrar med opplæring og bistand, slik at foreningene kan få brukt sine ressurser og potensiale ovenfor både egne medlemmer og fellesskapet.

Aktiv senior

I Lillestrøm kommune er det mye aktivitet i frivillig sektor rettet mot seniorer.

Dette strekker seg fra større foreninger med flere enn hundre medlemmer, som pensjonistforeninger, Røde kors, LHL, Norsk folkehjelp, husflidslag, NKS, m.m., og til enkeltfrivillige som gjør sitt bidrag hos en av frivilligsentralene i kommunen.

Frivillig sektor er en viktig bidragsyter til at Lillestrøm kommune er en god kommune å bo i for seniorer. En kraftfull og innholdsrik frivillig sektor er et gode både for de som engasjerer seg som frivillig og for de som mottar bistand eller støtte fra frivillige lag og foreninger. Gjennom organisasjoner som Senioruniversitet og Seniornett økes kunnskap og kompetanse. Flere lag og foreninger innenfor historie og kulturminnevern bidrar til at viktig kulturarv videreføres, også til nye generasjoner. Aktivitetstilbudet på ulike velferdssentraler og liknende bidrar til å skape gode sosiale nettverk og tilhørighet for innbyggerne. Foreninger har besøkstjenester, praktisk bistand og andre aktiviteter rettet mot enslige hjemmeboende og beboere på omsorgsboliger og institusjoner.

I kvalitetsreformen for eldre «Leve hele livet» og i Lillestrøm kommune sin strategi for helse og mestring er det et viktig innsatsområde å styrke samhandlingen med frivilligheten.

Utfordringer

Den delen av frivillig sektor som retter seg mot seniorer påpeker flere utfordringer, blant annet knyttet til transport til aktiviteter, mangelfull tilrettelegging av parkeringsmuligheter og ugunstig kollektivtilbud der aktiviteten foregår.

Andre utfordringer er å kunne synliggjøre egen organisasjon og aktivitet godt nok. Dette påvirker både rekruttering til egen forening, styre og deltakere. Flere av aktivitetene som arrangeres av frivillig sektor retter seg mot enslige eldre, og her ligger det en ytterligere utfordring med å nå frem med informasjon. For seniorer som går ut av arbeidslivet og over i pensjonisttilværelsen, og som ikke har tatt del i det frivillige organisasjonslivet tidligere, kan det å finne en forening med sammenfallende interesser være en utfordring.

Satsingsområder

- Kommunen skal støtte frivillighetens arbeid for seniorer. Seniorressursen er stor og organisasjonene har mye kunnskap, aktiviteter og frivillig innsats som de kan bidra med. Det er et stort potensial for å skape sosial inkludering, et økt nettverk og hverdagsmestring, både for den som mottar og for den frivillige selv.
- Kommunen vil legge til rette for at frivillige lag og foreninger får større mulighet til å synliggjøre seg selv og sin aktivitet til befolkningen.

Nærmiljø

I en stor kommune som Lillestrøm spiller nærmiljøet en stor rolle i folks opplevelse av identitet og tilhørighet. Det er viktig at det finnes et bredt aktivitetstilbud i regi av lag og foreninger over hele kommunen. Det bidrar til at folk trives der de bor og at alle har kort avstand til fritidsaktiviteter.

Det finnes et stort mangfold av frivillige organisasjoner i Lillestrøm kommune. Noen arbeider direkte med nærmiljøproblematikk, som for eksempel velforeninger og venneforeninger. I tillegg er det en rekke organisasjoner som idrett- og kulturorganisasjoner, humanitære organisasjoner, og tros- og livssynsorganisasjoner som er viktige nærmiljøaktører, og tar aktivt del i lokalsamfunnet.

Utfordringer

Erfaringer tilsier at de menneskene som arbeider frivillig og er aktive i organisasjoner kjenner sine nærmiljøer svært godt. De vet hva som er utfordringer og muligheter lokalt for eksempel når det gjelder kommunens tjenestetilbud, boligområder, trafikk, sosialt miljø, osv. I mange tilfeller kan frivilligheten være en viktig samarbeidspartner eller høringsinstans i lokale saker.

Kommuneadministrasjonen har ikke alltid den nødvendige lokalkunnskapen for å finne de lokale frivillige aktørene. Mange av velforeningene er ikke registrert i frivillighetsregisteret til kommunen, og det er en utfordring. Det er også en utfordring at kommunen ikke har en dekkende oversikt over organisasjonenes geografiske tilhørighet.

I likhet med den resterende frivilligheten har også flere av nærmiljøorganisasjonene utfordringer knyttet til økonomi, lokaler, rekruttering og synlighet.

Satsingsområder

- Kommunen vil bidra til at organisasjonene kan skape gode tilbud der folk bor, og støtte frivillighetens arbeid med utvikling av gode bolig- og nærmiljøer.
- Kommunen skal i større grad bruke den kunnskapen frivilligheten har om sine nærmiljø og nærområder.
- Kommunen skal utarbeide rutiner for bruk av frivilligheten i større plansaker, både samfunnsplaner og arealplaner
- Kommunen skal sikre at velforeninger og andre type nærmiljøforeninger er registrert i kommunens foreningsregister.

Beredskap

Beredskap har alltid vært et viktig område for samhandling mellom kommunen og frivillig sektor. Dette har blitt særdeles tydelig de siste årene med både pandemi og en naturkatastrofe i nabokommunen. I begge tilfellene har frivillighetene vist formidabel innsats og handlekraft.

Et godt samarbeidet mellom frivillig sektor og kommunen er viktig for håndteringen av både små og store kriser. Dette samarbeidet bidrar også til å øke samfunnssikkerheten og skaper trygghet for kommunens innbyggere.

Utfordringer

En beredskapssituasjon er sjeldent forvarslet. Den kan oppstå raskt og på uventede steder. For å gi størst mulig forutsigbarhet skal ressurser fra frivillige organisasjoner tas med i kommunes beredskapsplanverk og der det er naturlig skal frivillige organisasjoner inviteres med i kommunens beredskapsøvelser og andre arenaer der lokal beredskap er tema.

Som ny kommune er ikke arbeidet med å kartlegge og inngå alle avtaler knyttet til beredskap ferdig. Det er gjort flere avtaler i de tre tidligere kommunene, og det er naturlig at disse videreføres, og at behovet for nye vurderes.

De aller fleste frivillige lag og foreninger som kan bistå i en beredskapssituasjon har også en daglig drift. For disse, på lik linje som den øvrige frivilligheten er rekruttering, økonomi og lokaler viktige aspekter å legge til rette for. Flere oppgaver knyttet til beredskap fordrer også en del utstyr. Dette krever lagring, og kan være en utfordring for de lagene og foreningene som ikke har egne tilpassede lokaler.

Satsingsområder

- Kommunen skal inngå formaliserte avtaler med aktører i frivillig sektor om bistand og oppgaver knyttet til beredskap.
- Frivillige sektor skal inviteres inn i kommunens beredskapsråd
- Kommunen skal legge til rette for at lag og foreninger som kan bistå i en beredskapssituasjon får muligheten til dette.
- Kommunen skal legge til rette for at frivilligheten knyttet til beredskap har bærekraftige vilkår, slik at de kan opprettholde og utvikle sin aktivitet.